

Skadegörelse i vardagen

Lektionsplanering

1. Kunskapstest - vad kan klassen om skadegörelse?

Låt eleverna svara på frågorna i "Sant eller falskt?" (sid. 5) för att testa sina kunskaper om skadegörelse. Du kan använda sidan som kopieringsunderlag.

Ett tips: när ni läst färdigt om skadegörelse kan du låta eleverna göra testet igen för att mäta sina kunskaper.

Facit finns på sidan 8 i handledningen.

2. Vad är skillnaden mellan bus och skadegörelse?

Vad är bus och vad är skadegörelse? Skriv upp påståenden från listan nedan på tavlan. Eleverna diskuterar vad som är vad i smågrupper som sedan får redovisa sina svar och hur de tänkt i helklass. Det är fritt fram att komma med fler egna förslag.

Att skriva namnet på någon man gillar på toalettdörren.

Att kasta sten på en gatlykta.

Att klottra på en söndersparkad soptunna.

Att smälla smällare i någons brevlåda.

Att skräpa ner utomhus.

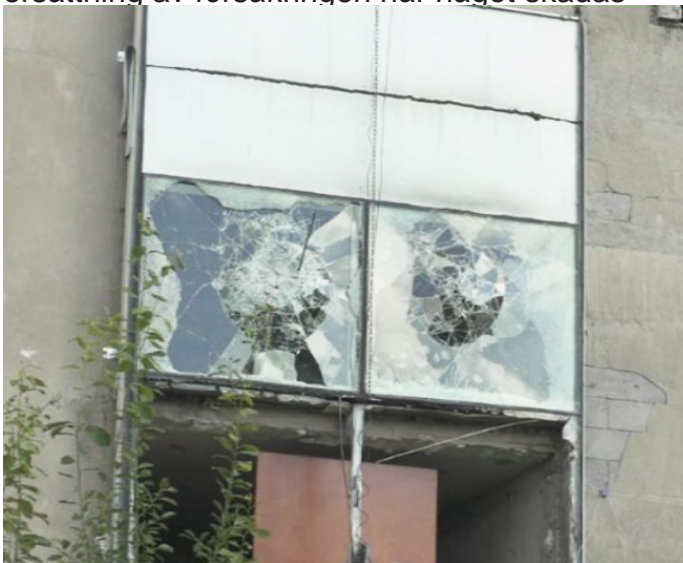
3. Ordgenomgång före filmen "Sabbet i vardagen"

skadestånd - den som orsakat en skada kan dömas att betala vad skadan kostar

gärningsman - personen som har begått brottet

försäkring - genom att betala får man ersättning av försäkringen när något skadas

kronofogden - myndighet som ser till att de med obetalda skulder betalar

4. Se filmen "Sabbet i vardagen"

Filmen handlar om olika fall där ungdomar ägnat sig åt skadegörelse. Vi får se själva brottet och vad det får för konsekvenser för de inblandade och för brottsoffret.

5. Tycker ni likadant?

Hur ser ni nu på bus och skadegörelse, vad är skillnaden? Låt eleverna göra listor med förslag på vad som är bus och skadegörelse. Om någon ändrat sig, vad beror det på?

6. Fyrhörnsövning (mer information finns i kapitlet “Till läraren”)

Hur skulle du göra om du upptäckte en kille som sabbad toaletterna på badplatsen som “Peter” i filmen? Beskrivning av fyrhörnsövningen finns i “Till läraren”.

Här betyder de fyra olika hörnen:

Ringa till polisen.

Berätta för mina föräldrar.

Försök få honom att sluta men hålla polisen och föräldrarna utanför.

Låtsas som jag inte sett.

Ändrade premisser:

Peter är din kompis.

Det är din mormors sommarstuga som blir vandaliserad.

ALTERNATIV: Känns fyrhörnsövningen för avancerad i början så låt eleverna fundera över vad de tycker och svara på frågorna på ett enklare sätt:

Eleverna står i ring med ryggen mot varandra och svarar ja eller nej på påståenden genom att räkka upp handen när ingen ser.

Eleverna får skriva ner vad de tycker på en post-it-lapp och rösta anonymt med den.

7. Vem sabbar och varför?

Fundera kring Peter i filmen.

Varför tror du att Peter vandaliserade toaletterna och fönsterrutorna på Krutudden?

Hur tror du att Peter kände sig när polisen kom och knackade på?

Om han fortsätter att sabba och klottra i framtiden, vad händer då, tror du?

8. Hur påverkas vi av alkohol?

Grupparbete med redovisning. Eleverna väljer ett av följande ämnen eller hittar på ett eget ämne som de vill veta mer om.

Vad är alkohol?

Hur påverkas vi av alkohol?

Alkoholens koppling till olika brott.

9. Reklambroschyr

Diskutera först innebörden av ironi och cynism med eleverna.

Gör en ironisk reklambroschyr för hemorten. Visa upp de otrevligaste platserna, skadegörelse och klotter och blanda detta med den smörigaste reklamtext du kan komma på. Börja med att gå ut och fota de ställen som ska få vara med i broschyren.

10. Ordfläta

Låt eleverna testa sina nya kunskaper genom att göra ordflätan på sidorna 6-7. Facit finns på sidan 9.

Fallstudie

Skadegörelse på badplats 2012

Badplatsen Krutudden i Östhammar den 8 juli 2012

“Peter” krossar tre fönsterrutor och skadar två toaletter i toalettbyggnaden vid badplatsen. Skadorna kostar runt 12 000 kr att reparera.

Vilka konsekvenser får brottet för Peter?

Socialt?

Vad tycker alla runt omkring om bus och skadegörelse?

Peter blev också dömd till 20 timmars ungdomstjänst. Det innebär att han fick jobba gratis på badplatsen i 20 timmar.

Ekonomiskt?

Peter dömdes att betala 6 000 kronor i skadestånd tillsammans med sina föräldrar. Skadeståndskravet finns kvar tills det är betalt och Peter får betala dröjsmålsränta om han inte kan betala hela summan på en gång.

Juridiskt?

Eftersom Peter dömdes för brottet får han en prick i brottsregistret. Hur kommer det att påverka honom i framtiden under de fem år tills pricken är borta?

(Han får inte lån till bil eller bostad, han kan inte söka jobb som väktare eller någon utbildning till väktare eller polis.)

Kille

född 1996

SKAdegörelse

SKAdestånd

6 000 kr

UNGDOMSTJÄNST

20 timmar

Vilka konsekvenser får brottet för andra?

Fältuppgift

Hur drabbas de som vill bada på Krutudden av skadegörelsen?

Finns det några andra konsekvenser än att toaletterna stängs för reparation?

(Otrygghet, rädsla?)

Bild: Tingsrättens förundersökningsprotokoll

Fakta

Vem är det som utför skadegörelse?

Skadegörelsebrott är ett vanligt ungdomsbrott. Runt 40 procent av dem som misstänktes för skadegörelse år 2011 var ungdomar mellan 15 och 20 år.

Vanliga skadegörelsebrott

Vanliga skadegörelsebrott är att förstöra bilar, till exempel krossa rutor, ha sönder däck och repa lack.

168 000 skadegörelsebrott anmäldes 2011, ett stort antal skadegörelsebrott anmäls aldrig.

Vad vet du om skadegörelse?

Sant eller falskt?

Ringa in S eller F

En person som inte är straffmyndig (dvs under 15 år gammal) behöver inte betala skadestånd om han eller hon åker dit för skadegörelse eller klotter.

S **F**

Var fjärde brand i Sverige är anlagd.

S **F**

Nästan var femte skolelev tycker att det är okej om en kompis klottrar.

S **F**

Klotter och skadegörelse anmäls allt mer sällan till Polisen.

S **F**

Varje år slängs omkring 750 000 000 fimpar på marken i Sverige.

S **F**

Det sker idag ungefär en anlagd skolbrand om dagen i Sverige.

S **F**

En fastighetsägare som drabbas av klotter får ut hela summan för att sanera byggnaden från sitt försäkringsbolag.

S **F**

Blir man dömd för något brott får man inte utbilda sig till polis.

S **F**

De flesta som klottrar är pojkar mellan 12 och 20 år.

S **F**

Om man startar en brand i en tom byggnad kan man inte dömas för mordbrand.

S **F**

Ordfläta sida 2

1. Den som ägnar sig åt skadegörelse kan dömas att betala detta.
2. Kallas den som misstänks för brott under rättegången.
3. En olaglig handling.
4. Tar emot anmälningar om brott.
5. Att slänga skräp utomhus, men inte i en papperskorg.
6. En målares signatur i graffiti.
7. Att utan tillåtelse ta något från någon annan.
8. Hjälper den åtalade under rättegången.
9. En sådan brand har någon tänt med flit.
10. I en sådan avgörs brottsmål (rättegångar om brott).
11. Att förstöra något med vilja.
12. Är den som bara tänker på sig själv.
13. Kan få betala skadeståndet om den som dömts för ett skadegörelsebrott är yngre än 15 år.
14. Kallas den som begår ett brott.
15. Den säger vad vi får och inte får göra i Sverige.
16. När man tar bort graffiti och klotter.
17. Hjälpas åt.
18. Att ljuga under en rättegång.
19. Sammanträde där man reder ut om någon är skyldig till ett brott.

Vad vill vi göra enligt ordflätan?.....

FACIT: Vad vet du om skadegörelse?

Sant eller falskt?

Ringa in S eller F

En person som inte är straffmyndig (dvs under 15 år gammal) behöver inte betala skadestånd om han eller hon åker dit för skadegörelse eller klotter.

S

F

Var fjärde brand i Sverige är anlagd.

S

F

Nästan var femte skolelev tycker att det är okej om en kompis klottrar.

S

F

Klotter och skadegörelse anmäls allt mer sällan till Polisen.

S

F

Varje år slängs omkring 750 000 000 fimpar på marken i Sverige. Det blir 10 000 badkar fulla med fimpar...

S

F

Det sker idag ungefär en anlagd skolbrand om dagen i Sverige.

S

F

En fastighetsägare som drabbas av klotter får ut hela summan för att sanera byggnaden från sitt försäkringsbolag.

Falskt - fastighetsägaren får betala självrisk.

S

F

Bli man dömd för något brott får man inte utbilda sig till polis.

Sant - så länge man finns med i brottsregistret.

S

F

De flesta som klottrar är pojkar mellan 12 och 20 år.

S

F

Om man startar en brand i en tom byggnad kan man inte dömas för mordbrand.

S

F

